

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Jennifer Hood

BESLUT
2017-04-07

Diarienummer
511-37421-2014

[1]

Beslut om ändring i naturreservatet Risveden (etapp 1) i Ale och Lerums kommuner

Innehåll

Beslut om ändring
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Ärendets handläggning
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Länsstyrelsens beslut om Risvedens naturreservat etapp 1(1986-03-17)
Bilaga 3. Sändlista

Beslut om ändring

Länsstyrelsen beslutar att Länsstyrelsens beslut från 1986-03-17, dnr 11.1211-438-84, om bildande av Risvedens naturreservat (etapp 1) ska ändras enligt följande:

- Områdets yttergräns ska ha den utbredning som anges i bilaga 1 till detta beslut.
- Föreskrift A10 ändras så att föreskriften blir förbjuden istället för tillståndspliktig. Ny lydelse för A10 ska vara: *Det är förbjudet att slutavverka skog, gallra, röja, upparbeta vindfälle eller utföra beskogningsåtgärd.*

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken.

Områdets gränser ska märkas ut i terrängen. Gränsmärkningen ska underhållas vid behov. Inom det tillagda skogsområdet (se bilaga 1) ska råda fri utveckling, d v s inga skötselåtgärder. Förvaltare för naturreservatet är Västkoststiftelsen.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Risvedens naturreservat är beläget i Ale och Lerums kommuner. Naturreservatet utgör ett kärnområde i det stora sammanhängande barrskogslandskap som benämns Risveden och som omfattar delar av Ale, Lerum och Alingsås kommuner. En stor del av reservatet utgörs av naturskogsartad barrblandskog med omväxlande dominans av tall och gran. Reservatet ligger inom riksintresse för både naturvård och friluftsliv och utgör både Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Den dominerande Natura 2000-naturtypen inom området är Taiga (9010).

Detta beslut innebär att naturreservatet utökas med 1,4 ha (se bilaga 1). Skogsområdet som läggs till utgörs av äldre naturskogsartad barrskog i direkt anslutning till naturreservatets sydvästra del. Den anslutande skogen inom reservatet är klassad som Taiga (9010). Området har vid tidigare avverkning lämnats som hänsyn till naturreservatet men har inför detta beslut avverkningsanmälts. Direkt söder och väster om det avverkningsanmälda beståndet har skogen tidigare avverkats vilket medfört ökad vindexponering och en hel del vindfällan i kantzonen.

Länsstyrelsen bedömer att både skogens karaktär som äldre naturskogartad barrskog, liksom risken för betydande vindpåverkan på skogen inom reservatet om den avverkas, motiverar att den avverkningsanmälda skogen skyddas och inkluderas i naturreservatet.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ärendets handläggning

Den aktuella utvidgningen anmäldes för föryngringsavverkning sommaren 2014. Länsstyrelsen uppmärksammades på avverkningsanmälan av naturskyddsföreningen i Ale. Vid fältbesök kunde Länsstyrelsen konstatera att det aktuella området bestod av äldre barrskog med en stor andel döda träd och att en avverkning riskerade att utsätta skogen inom naturreservatet för betydande vindexponering med bland annat uttorkningseffekter som följd.

Utifrån skogens beskaffenhet och risken för negativ påverkan på naturreservatet har Länsstyrelsen gjort bedömningen att det aktuella området bör skyddas och inkluderas i befintligt naturreservat. Avtal om intrångsersättning har tecknats med markägaren till det utökade skogsområdet. Hela det befintliga naturreservatet ägs av Väst kuststiftelsen.

Bo Johansson och Väst kuststiftelsen har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till ändringsbeslut.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Lerums och Ale kommuner och Skogsstyrelsen. Naturskyddsföreningen i Ale samt Lerums Naturskyddsförening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Yttranden har inkommit från Lerums kommun och Skogsstyrelsen. Lerums kommun har inga synpunkter på förslaget. Skogsstyrelsen ser positivt på att naturreservatet utökas och har inget att erinra mot förslaget.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är till exempel följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Jennifer Hood har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, arkitekt Saeid Erfan och länsjurist Martin Jansson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Jennifer Hood

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

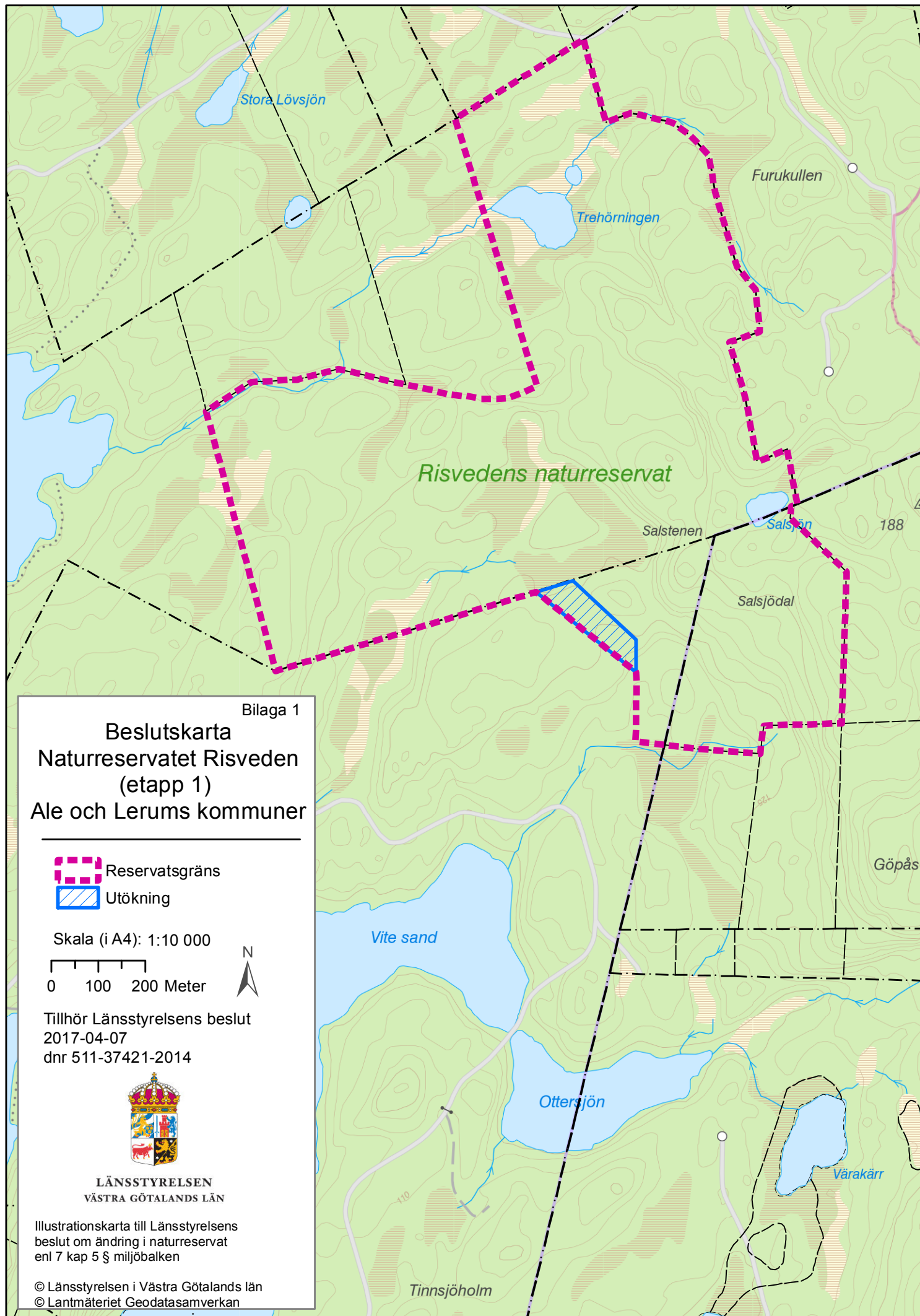
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga 2

LÄNSSTYRELSEN
ÄLVSBORGS LÄN
Planeringsavdelningen
Naturvårdsenheten

BESLUT
1986-03-17

11.1211-438-84
20-201

Enligt sändlista

Bildande av **RISVEDENS NATURRESERVAT**

Uppgifter om natur reservatet

Benämning:	Risvedens naturreservat
Kommun:	Ale och Lerums kommuner
Registerområde:	Kilanda, Skepplanda och Östads socknar
Läge:	35 km NO Göteborg, 11 km O Älvängen, 22 km N Lerum (bilaga 1)
Kartor:	Topografisk 7B NO. Ekonomisk 071 68 (7B 6i). Orienteringskarta Södra Risveden (OK Alehof 1981)
Gränser:	Se bifogade beslutscharta (bilaga 2)
Fastigheter och ägare:	Se bifogad förteckning (bilaga 4)
Areal:	109 ha varav 84 ha barrskog, 22 ha myrmark och 3 ha sjöar
Naturtyp:	Äldre barrskog
Ändamål:	Att bevara en representativ del av Risvedens äldre barrskogsmiljö med rikt växt- och djurliv och av värde för friluftslivet

Bakgrund och handläggning

Risvedenområdets betydelse för naturvård och friluftsliv uppmärksammades tidigt. I regionplanen för Göteborg med omgivningar från 1963 föreslogs att området skulle ges erforderligt skydd för att säkerställa områdets kvaliteter för friluftsliv och naturvård. I anslutning till de berörda kommunernas planarbeten har Risvedenområdets ställning återkommande behandlats.

Bilaga 2

I arbetet med den fysiska riksplaneringen har Risvedenområdet bedömts vara riksintressant för den vetenskapliga naturvården och för friluftslivet. Detta har motiverats med att området utgör ett skogs- och sjölandskap som är jämförelsevis opåverkat, att skogen är synnerligen representativ för Västsverige och att området har goda strövmarker inom räckhåll för tätortsbefolkningen i Göteborgsregionen.

Omfattande inventeringar av Risvedenområdet genomfördes i länsstyrelsens regi år 1974, varvid de för naturvården viktigaste områdena avgränsades. Dessa finns redovisade i länets naturvårdsplan.

Göteborgsregionens kommunalförbund initierade 1979 en särskild utredning för Risvedenområdet och lät i samband därmed utföra fördjupade naturinventeringar av Risvedens mest skyddsvärda delar. I dessa prioriteras ett område kring Ramdalen-Trehörningen särskilt högt i naturvårdsavseende och föreslås bli skyddat som naturreservat.

Ale kommun antog i september 1983 en kommunomfattande markanvändningsplan, vari för Ramdalen-Trehörningenområdet anges att "kommunen anser det angeläget att länsstyrelsen bildar naturreservat för området".

I detta område aktualiserades under 1981 framdragande av skogsbilväg samt slutavverkning av skog. Med hänvisning bl a till kommunalförbundets pågående utredning beslutade länsstyrelsen i februari samma år om interimistiskt skydd för området.

På uppdrag av länsstyrelsen utförde lantbruksnämnden i samråd med skogsvårdsstyrelsen 1982 en översiktlig utredning som bl a belyser konsekvenserna för berörda brukningsenheter av ett permanent skydd för Ramdalen-Trehörningenområdet. Av denna framgår att 18 brukningsenheter berörs, varav fyra bedöms utvecklingsbara enligt de normer som anges i jordförvärvslagen. Lantbruksnämnden ansåg sammanfattningsvis att ett permanent skydd skulle medföra ett betydande bortfall av sysselsättningsmöjligheterna och inkomster för fyra berörda markägare.

Mot denna bakgrund minskades området från 158 ha skogsmark till 86 ha genom länsstyrelsens beslut om förlängt interimistiskt skydd den 20 juni 1983. Därigenom utgick också fem brukningsenheter. Minskningen innebar bl a att den östra delen, Ramdalen, helt fick utgå ur det interimistiskt skyddade området och att samrådsförfarande i fråga om bl a vissa skogsbruksåtgärder tills vidare skulle provas för denna del.

Under den tid interimistiskt skydd gällt har länsstyrelsen haft informationsmöten och ett flertal informella markägarkontakter. Utredningar har kontinuerligt pågått om möjligheterna att ersätta berörda markägare. Lantmäteriet har utfört värdering av de markområden som berörs av reservatsbildningen respektive vissa föreslagna markbytesobjekt. Flera alternativa möjligheter till markbyten har diskuterats med berörda markägare, lantbruksnämnden, Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden m fl.

Området har besiktigats av företrädare för statens naturvårdsverk. Vidare har området besökts av nämnda utredning i kommunalförbundets regi, varvid bl a representanter för skogsvårdsstyrelsen, lantbruksnämnden och markägarna deltog.

Bilaga 2

Yttranden i ärendet har avgivits av statens naturvårdsverk, Ale kommun, Lerums kommun, lantbruksnämnden, skogsvårdsstyrelsen statens vattenfallsverk, statens vägverk, lantbrukarnas länsförbund i norra Älvsborg och Alekretsen av Svenska Naturskyddsföreningen.

I enlighet med 11 § naturvårdsförordningen har markägarna förlagts att inkomma med eventuella erinringar mot förslaget till reservatsbildning.

Berörda kommuner har tillstyrkt reservatsbildning, medan flertalet markägare motsatt sig sådant skydd. Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden har åtagit sig naturvårdsförvaltningen av området.

Grund för beslutet

Barrskogsområdet Risveden präglas av sin starkt brutna topografi och sjörikedom. Vissa delar har ännu karaktär av vildmark utan vägar, dikningar, kalhyggen etc. Salsjön-Trehörningenområdet utgör den enda större och den mest opåverkade av dessa.

Området domineras i öster av en skarp nord-sydlig brant med höjdskillnader på upp till 50 meter. Vackert belägen i kuperad terräng ovan branten ligger Salsjön. Längre norrut nedom branten sjön Trehörningen med omgivande myrmark. Den oroliga topografin fortsätter västerut, där kärrstråk och bäckdalar omväxlar med små höjdryggar, kullar och bergsstup.

Ek och asp är vanliga inslag i barrskogen. Den förstnämnda förekommer flerstädes rikligt i branter och på höjdryggar. Särskilt i anslutning till östra branten finns sumpskogar med al. Trädskiktet i området torde huvudsakligen ha uppkommit efter självföryngring och har en ålder av 80-180 år. Skogsbruk har bedrivits nästan enbart i form av plockhuggning och lättare gallring under 1940-50-talet och tidigare. Svårframkomliga delar som ej åtgärdats efter stormfällningen år 1969 finns flerstädes.

Vegetationen visar väl den näringsfattigare västsvenska barrskogens karaktäristika med inslag som vildkaprifol och falsk vitmossa. Mer krävande arter finner man dock i vissa sumpdråg och dalgångar, t ex brunstarr, korallrot och ask respektive trolldruva, olvon och hassel. De varierade miljöerna tillsammans med den relativt gamla och orörda skogen gör att urskogsgynnade organismer bland t ex lägre växter är väl företrädade. I fråga om fågelfaunan hyser området ett koncentrat av vad som är karaktäristiskt för Risvedens barrskogsmiljö. Bofasta finns således t ex pärluggla, sparvuggla, duvhök, fiskgjuse och nötkråka. Tjäder och orre har spelplatser i området och mård ses regelbundet

Områdets vildmarksprägel bidrar till att det regelbundet utnyttjas som utflyktsmål av föreningar och enskilda i framför allt Ale och Lerum men även Alingsås och Göteborg. Forskare vid Göteborgs universitet använder området som studieobjekt. Strax intill reservatet ligger Stora Kroksjön som årligen besöks av tusentals sportfiskare.

Ändamålet med naturreservatet är att bevara områdets orördhet och att därmed också bevara det växt- och djurliv som är knutet till mer opåverkade skogsekosystem. Ändamålet är även att bevara de kvaliteter området har för friluftsliv.

Länsstyrelsen finner att särskilda åtgärder behöver vidtas för att skydda naturmiljön i området.

**MED STÖD AV 7 § NATURVÅRDSLAGEN (1964:822) FÖRKLARAR
LÄNSSTYRELSEN DET PÅ BIFOGADE KARTA AVGRÄNSADE OMRÅDET SOM
NATURRESERVAT**

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9-10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) att följande föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla.

- A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad;
2. anlägga väg eller parkeringsplats;
3. bedriva någon form av täktverksamhet;
4. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
5. spränga, schakta, dika, tippa eller fylla ut;
6. dra fram mark- eller luftledning;
7. gödsla;
8. använda kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel;
9. uppföra mast, antenn eller liknande anordning;

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

10. slutavverka skog, gallra, röja, upparbeta vindfälle eller utföra beskogningsåtgärd
- B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående skyldighet för markägare och annan sakägare att tåla att vissa åtgärder utförs

Markägare och innehavare av särskild rätt till mark i naturreservatet förpliktas tåla under punkt D nedan angivna åtgärder

- C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta

Bilaga 2

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon;
2. göra upp eld;
3. plocka blommor.
4. medföra okopplad hund.

D. Föreskrifter om naturvårdsförvaltningen

1. Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och naturvårdsverkets anvisningar.
2. Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden skall vara naturvårdsförvaltare. Denna skall fortlöpande samråda med berörda markägare och med länsstyrelsen.
3. Syftet med naturvårdsförvaltningen skall vara att bibehålla ett opåverkat skogsekosystem och att därigenom bevara förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv och för vildmarks upplevelser. Området skall hållas tillgängligt för friluftsliv.
4. En skötselplan skall snarast upprättas för naturreservatet. Mer omfattande skötselåtgärder är ej aktuella i området. Skogsavverkning och andra skogsvårdsåtgärder skall normalt ej utföras, dock skall skötselplanen ange riktlinjer för hur skador av t ex storm, insektsangrepp och brand skall åtgärdas.

Med hänsyn till vildmarkskaraktären skall friluftsanordningar utöver enklare strövstigar ej utföras. Informationstavlor skall uppsättas på lämpliga platser vid bl a reservatsgränsen liksom vägvisare vid stigförgreningar och liknande.

I särskilda fall kan länsstyrelsen, med stöd av 12 § naturvårdslagen, medge undantag från meddelade bestämmelser.

Enligt 37 och 38 §§ naturvårdslagen gäller bland annat att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats enligt 8 eller 10 § samma lag kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader och förpliktas ersätta kostnad som föranleds av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 39 § naturvårdslagen vid vite förelägga honom om att rätta vad olovligen skett. Länsstyrelsen har vidare möjlighet att hos tingsrätten få handräckning för att åstadkomma rättelse.

Besvärshänvisning enligt formulär 2 (bilaga 3).

Beslut i ärendet har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Rolf Agardtsson, Arne Bengtsson, Mauritz Björnberg, Wilhelm Gustafsson, Gunnar Högborn, Gerhard Jansson, Eskil Jinnegård, Gösta Johansson, Ingvar Karlsson, Per-Åke Olsson, S Gunnar Peterson och suppleanten Sven Lilljebjörn.

Bilaga 2

I den slutliga handläggningen har deltagit länsrådet Åkerlund samt avdelningsdirektören Bengtsson, föredragande och företrädare för länsantikvarien, planenheten, lantmäterienheten och juridiska enheten.

Göte Fridh

Göran Bengtsson

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Besvärshänvisning
4. Sändlista

Bilaga 3. Sändlista